

NEKOLIKO NOTICA O PAŠKOM KARNEVALU

U paškom karnevalu sastala su se stoljeća tradicije, divnih ljudskih raspoloženja kojeg zajednički oživotvore svi oni koji u njemu sudjeluju od djece iz vrtića do ljudi i žena najstarije dobi.

Dojmljiv je po posebnostima koje će ljubitelji karnevalskih običaja rijetko gdje naći.

Jedinstvena paška Pijaca - glavni trg, okružen palačama i katedralom središnje je mjesto karnevalskih događanja.

Nakon što povorka maškaranih i "golog obraza", kroz paške ulice i Rivu dođe na trg nakon ceremonije predaje vlasti - ključa od grada, podizanjem skidanja gradske zastave sa jarbola i podizanja zastave Princa Marka, trgom se ori pjesma ^{starija} uz zvuke "Paškog kola" - koje svira Gradska glazba, počinje Kolo.

U blo se uhvate svi koji se na trgu okupe. Može biti dugačko i po tisuću metara, a igra se uz rub Trga, izmjenljivim ritmom, ovisno o raspoloženju, broju sudionika u Kolu i o ritmu kojeg sadaje glazba. To kolo brzo nauče kolati i najmlađi, ali u odvojenom prostoru - na sredini trga, kako ih ritmom zanešeni stariji nebi oslijedili. Netni zapis kola djelo je jednog paškog dirigenta Gradske glazbe još od 1923. godine. Prije se kolale uz Mišnjice (mih).

Svakog karnevala desetine i ponekad i stotinu paških djevojaka, žena i muševa uprave u karnevalu oblači na sebe pašku nošnju. Nošnju po svijetu prepoznatljivu po paškoj čipki, draguljima ušivenim neumornih očigla paških žena. Nema oks koje se neće zadržati na "pokrivaci" ženske nošnje ili na "tegu" koji krase grudi paških djevojaka i žena.

Upravo oni, članovi KUD "Družina" za svoj gušt i sa radoznelo oči prisutnih odigrat će stare paške tance. "Po paški" i "Po starinjski"! To je ples parova bogat figurama i izmjenljivim ritmom koje stvaraju "Mišnjice".

I taman kada ste mislili da je vašem doživljaju karnevala ispunjen ugodan dan, iz pokrajnjih ulica stići će na trg "turci" i "pažani" koji će vam uprizoriti prvu svjetovnu hrvatsku dramu "ROBINJU". Robinja se već nekoliko stotina godina prikazuje u Paga u okviru karnevalskih događanja. Usmeno se prenosila sve do 1936. godine, kada je štampana. Osnovni motiv je "Sloboda iznad svega".

*Starija pjesma
Znači mišnjice*

Pažani i kroz maškarivanje u tim danima obilate pokazuju da žele biti "drukčiji". Potpuno maskirani, ili tek ponekim detaljem dokazuju da su oni u mnoštvu koje tih dana ispunji trg. Da su zajedno. Puna su ih ulice, obala, tamniji kutci grada, te uobičajena mjesta druženja (kafići, restorani, bistroi).

Nakon kola i malo okrepe odlazi se na karnevalski bal. Danas to zovu ples ili po paški tanci. Ples traje dok i zadnji par ima snage da izdrži sviranje domaćih orkestrara.

I tada, kad je već sve živo izdržalo napore četiri dana karnevalskog druženja, dolazi do možda najdražeg trenutka paškog karnevala.

Princ je umro ili osuđen zbog svih grijeha koje je počinio. U Pagu je to Marko (vjerojatno jer je pažanima ostala omražena vancocijanska 400 g. vlast). Veličanstvena pogrebna povorka u kojoj sudjeluju svi pažani, netko u povorci drugi u nepreglednom redu uz ulice kojima povorka prolazi. Svi čekaju da čuju što je prin svojim testamentom (oporukom) ostavio. Povorku puzate predvođe pogrebniči pjevajući psalme o aktualnim problemima grada, Gradska glazba svira uobičajene pogrebne marševe i sve završava na paškom mostu gdje se uz zvuke pogebnog marša i pjesme pogrebika Marko spaljuje. U lijesu.

U srijedu navečer, kad se već sve završilo i kada se u društvima jede najukusniji bakalar, ostanu samo sjedanja na ono što smo sami sebi u karnevalskim danima priuštili. Eto i ja sam ga kroz ovih nekoliko crtica ponovno s zadovoljstvom proživio.

U Pagu, 20. ožujka 2001. g.

Stjepan Sabalić